AH 522
2026Z19023

Antwoord van minister Letschert (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 2 november 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 88

1. Speelt een fragment dat Ongehoord Nederland onlangs heeft uitgezonden en waarvan u 'zich kapot bent geschrokken' en dat u heeft gekwalificeerd als 'verwerpelijk' en 'schandalig' een rol bij uw voorgenomen besluit om de licentie van Ongehoord Nederland in te trekken?

In mijn brief aan uw Kamer van 8 september 2026, heb ik mijn voorgenomen besluit, en de gronden waarop ik dat heb genomen, uiteengezet. De (on)wenselijkheid van de inhoud van deze uitzending heb ik niet meewogen in mijn voornemen.

2. Kan u uiteenzetten hoe u heeft gewaarborgd dat uw reeds publiekelijk uitgesproken inhoudelijke oordeel over deze uitzending geen directe of indirecte rol heeft gespeeld bij uw kort daarna gevormde voornemen tot intrekking van de erkenning?

In de besluitvorming heb ik mij gebaseerd op de gronden die de wet mij toestaat mee te wegen. In het debat dat ik met uw Kamer heb gevoerd op 24 september 2026, heb ik tevens de chronologie van mijn besluitvorming toegelicht. Daaruit, en uit mijn brief aan uw Kamer van 8 september 2026, moge duidelijk blijken dat ik mij op drie zaken gebaseerd heb: 1) het oordeel van het Commissariaat voor de Media (hierna: commissariaat) dat Ongehoord Nederland niet meer voldeed aan een deugdelijke inrichting van bedrijfsprocessen, 2) het verzoek van de NPO om de voorlopige erkenning van Ongehoord Nederland in te trekken vanwege een structureel en manifest gebrek aan bereidheid tot samenwerking en 3) twee eerdere sancties van het commissariaat.[1]

3. Kan u uitsluiten dat dit inhoudelijke oordeel via begrippen als 'journalistieke kwaliteitsnormen', 'samenwerking', 'governance' of 'bedrijfsvoering' alsnog onderdeel is geworden van de feitelijke beoordeling die aan het intrekkingsvoornemen ten grondslag ligt?

Zie mijn antwoord op vraag 2.

4. Kan u tevens toelichten hoe u voorkomt dat de schijn ontstaat dat reeds voor ontvangst en beoordeling van de zienswijze een inhoudelijk of bestuurlijk eindoordeel over Ongehoord Nederland is gevormd?

Zoals ik uw Kamer ook heb toegelicht tijdens het debat van 24 september, hecht ik zeer aan een zorgvuldige procedure. Daarom heb ik aldaar ook aangegeven dat ik het lopende die procedure niet gepast vind met uw Kamer in discussie te gaan over onderliggende feiten en omstandigheden. Dat doe ik niet omdat ik de zienswijzeprocedure met Ongehoord Nederland met een open blik wil benaderen. Ongehoord Nederland krijgt in die procedure alle ruimte en gelegenheid feiten en argumenten aan te dragen. Daarover zal ik vervolgens een definitief besluit nemen.

5. Bent u het eens met het oordeel van het Commissariaat voor de Media dat dit bewuste fragment 'een kantelpunt' is dat u in staat stelt van uw bevoegdheid gebruik te maken om Ongehoord Nederland uit het bestel te halen? Zo ja, kan men daaruit dan (logischerwijs) concluderen dat dit fragment een rol heeft gespeeld bij uw voorgenomen besluit om de licentie in te trekken? Zo nee, waarom bent u het op dit punt niet eens met het Commissariaat voor de Media en wat betekent dat voor de betrouwbaarheid van dit instituut?

[1] *Kamerstukken II*, 2026/27, 29692, nr. 29.

Wat mij tot dit voorgenomen besluit heeft gebracht, zijn de drie gronden die ik in het antwoord op vraag 2 heb toegelicht. Voor een nadere toelichting op die gronden verwijs ik u naar mijn brief aan uw Kamer van 8 september 2026.

6. Herinnert u zich dat u in uw brief van 8 september schreef 'dat de samenwerking binnen het bestel duurzaam ontwricht is'? Is het op dit moment feitelijk zo dat Ongehoord Nederland niet met de andere omroepen wil samenwerken of willen de andere omroepen niet met Ongehoord Nederland samenwerken? [1]

Zoals uit de brief van de NPO van 7 september 2026 blijkt, hebben de ledenomroepen de NPO bericht dat zij een patroon zien waarin fundamentele verschillen over journalistieke en professionele normen blijven bestaan en herhaalde pogingen om die te overbruggen niet tot verbetering hebben geleid. Zij wijzen erop dat de normen en afspraken die ON! schendt juist essentieel zijn voor onderling vertrouwen en samenwerking. Tegen die achtergrond constateert de NPO dat de samenwerking duurzaam is ontwricht.

7. Is het correct dat de ombudsman van de NPO binnen 24 uur na de eerste uitzending van Ongehoord Nederland een onderzoek is gestart naar Ongehoord Nederland? [2]

Alle informatie over de onderzoeken van de Ombudsman is te vinden op de website van de Ombudsman, www.omroepombudsman.nl.

8. Is een van de redenen voor dit onderzoek het vermoeden, op basis van klachten, dat de berichtgeving van Ongehoord Nederland feitelijk incorrect zou zijn?

Zie mijn antwoord op vraag 7.

9. Is het correct dat het BNNVARA-programma Zembla in een uitzending over zogenaamde 'online hufters' tweets heeft 'aangepast' - dat wil zeggen: het ging om verzonnen/gefabriceerde, aangepaste en dus valse tweets - op basis waarvan Twittergebruikers (die deze door Zembla aangepaste tweets verstuurd zouden hebben) bovendien in de problemen zijn gekomen? [3]

BNNVARA heeft de betreffende online uitzending vanwege de bewerking van de tweets offline gehaald, dat publiekelijk toegelicht en excuses gemaakt. De excuses zijn zowel publiekelijk als aan de betrokken twitteraars persoonlijk gemaakt. Deze publieke verantwoording en de excuses staan nog steeds online.[2]

10. Is het correct dat het BNNVARA-programma Zembla hiervoor excuses heeft aangeboden? [4]

Zie mijn antwoord op vraag 9.

11. Is het correct dat de ombudsman van de NPO naar dit incident geen onderzoek heeft ingesteld en het Commissariaat voor de Media geen boete heeft opgelegd?

Zie mijn antwoord op vraag 7.

12. Heeft BNNVARA met het plaatsen van deze fictieve tweets het eigen redactiestatuut geschonden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom heeft het Commissariaat voor de Media in dit geval geen bestuurlijke boete opgelegd aan BNNVARA maar gebeurt dat wel bij Ongehoord Nederland en is dat niet vreemd?

Een oordeel over het al dan niet schenden van wettelijke normen is aan de onafhankelijke toezichthouder. Het past mij niet hier toelichting te geven op de beweegredenen van de onafhankelijk toezichthouder. Alle besluiten van het Commissariaat voor de Media worden gepubliceerd op de website www.cvdm.nl.

[2] https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/online-hufters

13. Is bij u wellicht één voorbeeld bekend van een andere omroep dan Ongehoord Nederland die ooit een bestuurlijke boete heeft ontvangen van het Commissariaat voor de Media voor het niet naleven van het eigen redactiestatuut?

Zie mijn antwoord op vraag 12.

14. Is het correct dat u, bij uw voorgenomen besluit de licentie van Ongehoord Nederland in te trekken, ook de bestuurlijke boete die Ongehoord Nederland heeft ontvangen in september 2025 vanwege vermeende belangenverstrengeling meeweegt?

Ja. Zie het antwoord op vraag 2 en mijn brief aan uw Kamer van 8 september 2026.

15. Is het correct dat er bij de NPO de afgelopen jaren talloze voorbeelden van (vermeende) belangenverstrengeling de revue zijn gepasseerd, bijvoorbeeld van een voormalig NPO-voorzitter die een affaire had met een topambtenaar van OCW alsmede van allerlei NPO-presentatoren die door het Commissariaat zijn onderzocht vanwege (de schijn van) belangenverstrengeling? [5] Is het correct dat in al deze gevallen door het Commissariaat voor de Media geen bestuurlijke boete is opgelegd en is dat niet eigenaardig?

Zie mijn antwoord op vraag 12.

16. Is bij u wellicht één voorbeeld bekend van een andere omroep dan Ongehoord Nederland die ooit een bestuurlijke boete heeft ontvangen van het Commissariaat voor de Media voor 'belangenverstrengeling'? Indien dit het geval is, welke omroep betrof dit? Indien dit niet het geval is, wat zegt het feit dat uitsluitend en alleen Ongehoord Nederland, een nieuwe omroep waar de andere omroepen niet mee willen samenwerken, hier ooit voor beboet is over de vermeende onpartijdigheid van het Commissariaat voor de Media, zeker gezien de talloze voorbeelden van (vermeende) belangenverstrengeling? Is dat niet enigszins curieus?

Zie mijn antwoord op vraag 12 en 22.

17. Is bij u wellicht één voorbeeld bekend van een andere omroep dan Ongehoord Nederland die ooit een bestuurlijke boete heeft ontvangen van het Commissariaat voor de Media voor het schenden van de journalistieke code van de NPO? Indien dit het geval is, welke omroep betrof dit? Indien dit niet het geval is, wat zegt het feit dat uitsluitend en alleen Ongehoord Nederland, een nieuwe omroep waar de andere omroepen niet mee willen samenwerken, hier ooit voor beboet is over de vermeende onpartijdigheid van het Commissariaat voor de Media, zeker gezien de talloze voorbeelden van (vermeende) belangenverstrengeling? Is dat niet wat merkwaardig?

Beschuldigingen over vermeende partijdigheid van de toezichthouder werp ik verre van mij. Zie verder mijn antwoord op vraag 12.

18. Is het correct dat de commissie-Van Rijn heeft geconstateerd dat er door BNNVARA niet goed is omgegaan met allerlei meldingen over mistanden rond het programma De Wereld Draait Door? [6]

Ja.

19. Heeft deze conclusie van de commissie-Van Rijn wellicht geleid tot een onderzoek van de NPO-ombudsman of een boete van het Commissariaat voor de Media?

Het Commissariaat heeft naar aanleiding van het rapport van de commissie-Van Rijn een groot aantal toezichtactiviteiten ontplooid bij alle omroepen en de NPO. Daarover is uw Kamer ook meermaals geïnformeerd.[3]

20. Moet op basis van deze conclusie van de commissie-Van Rijn niet logischerwijs worden geconcludeerd dat er bij BNNVARA geen sprake was van 'een deugdelijke inrichting, sturen en beheersing van de bedrijfsprocessen', waar het correct afhandelen van meldingen en

[3] *Kamerstukken II,* 2024/25, 32827, nr. 331; *Kamerstukken II*, 2025/26, 36800-VIII, nr. 16.

klachten natuurlijk een onderdeel van is? Was u, op grond van artikel 2.33 van de Mediawet, dan niet alleen bevoegd maar zelfs verplicht de erkenning van BNNVARA in te trekken? Waarom is dat niet gebeurd? [7]

Dat oordeel is niet aan mij maar aan de onafhankelijke toezichthouder.

21. Is dit alles niet wonderlijk en lijkt het er niet heel sterk op dat er continu (door de NPO, door de ombudsman, door het Commissariaat voor de Media) met twee maten wordt gemeten om zo Ongehoord Nederland, een omroep waar geen enkele andere omroep mee wil samenwerken, uit het bestel te kunnen werken?

Ik herken me niet in het beeld dat met twee maten wordt gemeten en deel uw conclusie niet.

22. Kan de Kamer een overzicht ontvangen van alle bestuurlijke boetes die door het Commissariaat voor de Media ooit aan NPO-omroepen zijn uitgedeeld?

Het Commissariaat publiceert zijn boetebesluiten op de website www.cvdm.nl.

23. Is het correct dat volgens de NPO-ombudsman uitsluitend en alleen Ongehoord Nederland zich schuldig zou hebben gemaakt aan het verspreiden van foutieve berichten (mis-/desinformatie)? Betekent dit dat alle andere omroepen volgens de NPO-ombudsman blijkbaar altijd 'de waarheid' op televisie hebben verkondigd? Indien dat niet het geval, waarom is dan uitsluitend en alleen Ongehoord Nederland hierop door de NPO-ombudsman aangesproken? Is dat niet opmerkelijk?

Zie mijn antwoord op vraag 7.

24. Kan u per afzonderlijke intrekkingsgrond uiteenzetten welke concrete feiten en omstandigheden u zelfstandig heeft vastgesteld en gewogen en op welke punten u het oordeel van respectievelijk het Commissariaat voor de Media en de NPO overneemt?

Zoals ik in het debat met uw Kamer op 24 september 2026 heb aangegeven, vind ik het niet passend lopende de procedure met Ongehoord Nederland, een discussie met uw Kamer over onderliggende feiten en omstandigheden te voeren. Ik verwijs u tevens naar mijn brief van 8 september 2026 waarin ik de gronden voor mijn voorgenomen besluit toelicht.

25. Kan u daarbij per intrekkingsgrond aangeven welke feiten, omstandigheden of waarderingen naar uw oordeel door de zienswijze van Ongehoord Nederland nog kunnen worden weerlegd en tot een ander eindoordeel kunnen leiden?

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 4 heb aangegeven, krijgt Ongehoord Nederland alle ruimte om feiten en argumenten aan te dragen op alle onderdelen van het voorgenomen besluit.

26. Kan u aangeven welke sanctiebesluiten u mede aan uw voorgenomen intrekkingsbesluit ten grondslag heeft gelegd?

Ik verwijs u wederom naar mijn brief van 8 september 2026, waarin ik uiteen heb gezet op welke gronden ik mijn voorgenomen besluit gebaseerd heb. Daarin kunt u lezen dat de sancties van het commissariaat van 18 september 2025 mede de grondslag voor mijn voorgenomen besluit zijn.

27. Kan u bevestigen dat de sanctiebesluiten die u mede aan uw voorgenomen intrekkingsbesluit ten grondslag legt nog niet onherroepelijk zijn?

Zie mijn antwoord op vraag 26.

28. Hoe heeft u bij uw beoordeling meegewogen dat deze besluiten nog aan rechterlijke toetsing onderworpen zijn of kunnen worden?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

29. Acht u het zorgvuldig en evenredig om mede op basis van nog niet onherroepelijke sanctiebesluiten over te gaan tot intrekking van een erkenning en, zo ja, waarom?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

30. Heeft u bij uw beoordeling de actuele situatie bij Ongehoord Nederland betrokken? Zo ja, kan u aangeven welke verbeteringen u heeft vastgesteld en welk gewicht u daaraan heeft toegekend? Zo nee, hoe kan u dan vaststellen dat Ongehoord Nederland thans niet in staat zou zijn duurzaam aan de wettelijke vereisten te voldoen?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

31. Herinnert u zich dat uw intrekking van de erkenning heeft aangeduid als het zwaarste middel dat u ter beschikking staat? [8] Welke minder vergaande maatregelen heeft u per afzonderlijke intrekkingsgrond concreet onderzocht, waarom acht u deze maatregelen ontoereikend en op basis van welke feiten komt u tot die conclusie?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

32. Hoe heeft u de noodzakelijkheid en proportionaliteit van intrekking afgewogen tegen de gevolgen daarvan voor de vereniging, haar leden, medewerkers en kijkers?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

33. Kan u de proportionaliteits- en noodzakelijkheidstoets die u in dit verband heeft verricht integraal aan de Kamer doen toekomen?

Wanneer ik een definitief besluit heb genomen zal ik uw Kamer over dit besluit informeren. Zie verder mijn antwoord op vraag 4.

34. Bent u bekend met het optreden van de voorzitter van het Commissariaat voor de Media in Nieuwsuur op 3 september 2026 waarin zij naar aanleiding van de betreffende uitzending van Ongehoord Nederland expliciet verklaarde dat zij op dat moment sprak 'als een persoon' en 'niet als het instituut Commissariaat voor de Media', waarna zij de uitzending persoonlijk kwalificeerde als 'toch een vorm van Hitlerverheerlijking'? [9] Bent u het met dat 'persoonlijk oordeel' eens?

Ik ben bekend met het optreden van de voorzitter van het commissariaat. De particuliere opvattingen van de voorzitter spelen voor mij geen rol in deze kwestie.

35. Hoe beoordeelt u het feit dat de voorzitter van een onafhankelijke toezichthouder zich publiekelijk persoonlijk en inhoudelijk uitlaat over de journalistieke inhoud die door het Commissariaat zelf als het beslissende 'kantelpunt' is aangemerkt voor het verlies van vertrouwen in Ongehoord Nederland?

Zie mijn antwoord op vraag 34.

36. Heeft u, gelet op artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht en uw eigen verplichting tot zorgvuldige voorbereiding op grond van artikel 3:2 van die wet, onderzocht of deze combinatie van een persoonlijk inhoudelijk oordeel van de voorzitter en het daaropvolgende institutionele oordeel van het Commissariaat over hetzelfde feitencomplex aanleiding kan geven tot twijfel over de onbevooroordeelde totstandkoming van dat oordeel, dan wel de schijn van vooringenomenheid kan wekken? [10]

Zie mijn antwoord op vraag 4.

37. Heeft u daarbij onderzocht welke rol de voorzitter persoonlijk heeft gespeeld bij de voorbereiding, beraadslaging en vaststelling van het formele oordeel waarin de betreffende uitzending als 'kantelpunt' is aangemerkt?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

38. Zo ja, op welke wijze heeft dit onderzoek plaatsgevonden en wat waren de conclusies? Zo nee, waarom acht u een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voordat u dit oordeel van het

Commissariaat mede ten grondslag legt aan een voornemen tot intrekking van de erkenning?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

39. Kan u toezeggen dat u bij uw definitieve besluit zelfstandig zal toetsen of het oordeel van het Commissariaat en de daaraan ten grondslag liggende feiten op zorgvuldige en onbevooroordeelde wijze tot stand zijn gekomen?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

40. Kan u een volledig overzicht geven van alle contacten tussen uw ministerie, de NPO en het Commissariaat voor de Media in de periode van 24 augustus tot en met 7 september 2026, met vermelding van data, deelnemers en onderwerpen van overleg?

Zie mijn antwoord op vraag 33.

41. Kan u tevens de in deze periode opgemaakte verslagen, agenda's, gespreksnotities en relevante correspondentie aan de Kamer doen toekomen?

Zie mijn antwoord op vraag 33.

42. Kan u reconstrueren hoe in deze periode de positie van de betrokken instanties is geëvolueerd tot een formeel verzoek van de NPO tot intrekking van de erkenning?

Ik verwijs u graag naar de toelichting die ik op dit punt heb gegeven in het debat met uw Kamer op 24 september 2026.

43. Heeft u of uw ministerie in deze periode bij de NPO of het Commissariaat gevraagd naar, aangedrongen op of anderszins gesproken over de mogelijkheid van intrekking van de erkenning van Ongehoord Nederland? Zo ja, wanneer, met wie en op wiens initiatief?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

44. Hoe beoordeelt u het feit dat de NPO in dit dossier verschillende rollen vervult, waaronder die van samenwerkingspartner binnen het publieke bestel, beoordelaar van de naleving van journalistieke normen en uiteindelijk verzoeker tot intrekking van de erkenning?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

45. Welke waarborgen zijn volgens u aanwezig om te voorkomen dat deze verschillende rollen elkaar bij de totstandkoming van een intrekkingsverzoek beïnvloeden?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

46. Heeft u zelfstandig onderzocht of het verzoek van de NPO op een zorgvuldige en onbevooroordeelde wijze tot stand is gekomen? Zo ja, waaruit heeft deze toets bestaan?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

47. Kan u een overzicht geven van alle landelijke publieke omroepen waaraan het Commissariaat voor de Media in de afgelopen tien jaar een of meer bestuurlijke sancties heeft opgelegd, met daarbij per omroep de aard en het aantal sancties?

Alle besluiten van het Commissariaat voor de Media worden gepubliceerd op de website www.cvdm.nl.

48. In welk van deze gevallen hebben de betreffende sancties aanleiding gegeven om intrekking van de erkenning te onderzoeken, te adviseren of te verzoeken?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

49. Welk objectief en kenbaar criterium bepaalt volgens u wanneer een of meerdere overtredingen of sancties de drempel naar intrekking van een erkenning overschrijden?

De wet en de toelichting daarop.

50. Hoe waarborgt u dat dit criterium bij Ongehoord Nederland op dezelfde wijze wordt toegepast als bij andere landelijke publieke omroepen?

Ik beoordeel elk verzoek tot intrekking op een zorgvuldige wijze, aan de hand van de wet en de toelichting daarop, zoals nu ook gebeurt bij het voorliggende verzoek. Daarmee wordt gewaarborgd dat dit criterium gelijkelijk wordt toegepast.

51. Welke analyse heeft u gemaakt van de gevolgen van intrekking van de erkenning van Ongehoord Nederland voor de externe pluriformiteit van het publieke omroepbestel, mede bezien in het licht van artikel 2.1 van de Mediawet 2008? [11]

Zie mijn antwoord op vraag 4.

52. Hoe heeft u daarbij meegewogen dat het Nederlandse publieke omroepbestel mede is gebaseerd op verenigingen die hun maatschappelijke legitimatie ontlenen aan hun leden?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

53. Welke betekenis kent u in uw proportionaliteitsafweging toe aan het feit dat intrekking ertoe leidt dat een omroepvereniging met tienduizenden betalende leden haar vertegenwoordiging binnen het publieke bestel verliest?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

54. Hoe beoordeelt u de mogelijke gevolgen daarvan voor het maatschappelijk draagvlak voor en de legitimiteit van het publieke omroepbestel als geheel?

Zie mijn antwoord op vraag 4.

55. Kan u deze vragen voor het mediadebat (over Ongehoord Nederland) op 24 september beantwoorden?

Zoals ik u bij brief van 23 september 2026 heb laten weten, ging dat niet lukken.

[1] Kamerstuk 29 692, nr. 29.

[2] AD, 1 maart 2022, Ombudsman NPO start onderzoek naar Ongehoord Nederland (www.ad.nl/show/ombudsman-npo-start-onderzoek-naar-ongehoord-nederland~afa9c30c/).

[3] Zembla, 28 september 2023, Online hufters (www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/online-hufters).

[4] Zembla, 28 september 2023, Online hufters (www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/online-hufters).

[5] Trouw, 7 juli 2022, Onderzoek na mogelijke belangenverstrengeling bij de NPO (www.trouw.nl/cultuur-media/onderzoek-na-mogelijke-belangenverstrengeling-bij-de-npo~b77192e7/).

[6] Onderzoekscommissie Gedrag en Cultuur Omroepen (OGCO), januari 2024, rapport Niets gezien, niets gehoord en niets gedaan: De zoekgemaakte verantwoordelijkheid (https://www.rcgog.nl/documenten/2025/05/15/niets-gezien-niets-gehoord-en-niets-gedaan-rapport-van-de-onderzoekscommissie-gedrag-en-cultuur-omroepen--ogco?

utm_source=chatgpt.com).

[7] Mediawet 2008 (wetten.overheid.nl/BWBR0025028/2026-01-01#Hoofdstuk2).

[8] Kamerstuk 29 692, nr. 29.

[9] Nieuwsuur, 3 september 2026, (npo.nl/start/afspelen/nieuwsuur_5541).

[10] Algemene wet bestuursrecht
(wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2026-08-15/#Hoofdstuk2).

[11] Mediawet 2008 (wetten.overheid.nl/BWBR0025028/2026-01-01#Hoofdstuk2).